

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Felügyelő Bizottságának értékelése a 2022. évi pénzügyi és közhasznúsági beszámolóról és a 2023. évi költségvetési tervről

Az MKBT Felügyelő Bizottsága 2023. április 13-án tartott ülésén – melyen a Társulat elnöke és főtitkára is részt vett - áttekintette a rendelkezésére álló

- 2022. évi egyszerűsített pénzügyi és közhasznúsági beszámolót,
- 2022. évi könyvelési kartonokat,
- 2022. évi témaszamos kimutatást, valamint a
- 2023. évre vonatkozó MKBT költségvetés tervet.

A Felügyelő Bizottság a fenti iratok, valamint a korrekt és tárgyyszerű elnöki és főtitkári szóbeli kiegészítések alapján az alábbi összegző megállapításokat teszi.

1. **A Felügyelő Bizottság sajnálattal állapítja meg, hogy a 2022. évi elfogadott költségvetést a Társulat nem tudta teljesíteni, és a tervezett kismértékű pozitív eredménnyel szemben csak egy rendkívül jelentős mértékű negatív eredményt (-1.406 e Ft) tudott csak elérni.** A negatív eredmény több szempontból is súlyosan aggályos és a Társulat jövőbeni működését, sőt létét veszélyezteti. A Társulat gazdálkodásának 3 éves trendjét vizsgálva megállapítható, hogy nincs érdemi előrelépés a negatív eredmény csökkentése terén (2020: -1.268 e Ft, 2021: -410 e Ft, 2022: -1406 e Ft)¹. A Felügyelő Bizottság emiatt jelen értékelésének végén egy külön figyelemfelhívással fordul a Társulat Elnökségéhez és Közgyűléséhez.
2. A Felügyelő Bizottság már a tavalyi évi beszámolók értékelése során is jelezte, hogy a költségvetési helyzet súlyossága nemcsak a Társulat gazdálkodása, hanem a Társulat jogállása szempontjából lehet negatív kihatású. Az Ectv.² alapján a három évet elérő negatív eredmény esetében, más feltételekkel együtt (!) akár a közhasznú szervezeti jogállás elvesztésével járhat. A közhasznúsági beszámoló szerint – úgy tűnik – csak a negatív eredmény tekintetében érte el a kritikus szintet a Társulat, az egyéb feltételek nem következtek be, tehát a közhasznú jogállás elvesztésével egyelőre nem kell számolni, de a kockázati tényezők igen jelentősek. Emiatt a **Felügyelő Bizottság az idei évben is nyomatékkal kéri az Elnökséget, hogy fokozottan ügyeljen arra, hogy az Ectv. szerinti feltételek közül legalább annyi teljesüljön, hogy a Társulat közhasznú szervezeti jogállása megmaradjon. Ennek keretében kiemelt fontosságú feladat, hogy 2023. évben a Társulat költségvetése pozitív eredményt érjen el.**
3. A Felügyelő Bizottság a 2022. évi gazdálkodás konkrét adatait külön is vizsgálta, figyelemmel a **Társulat évek óta tartó aggályos költségvetési helyzetére.** A gazdálkodás társulati szakmai céljait figyelembevéve nem mutatkoznak olyan kiadási tételek, amelyek nem lennének indokolhatók, így megalapozatlan kiadásokkal nem találkozott. Vannak olyan kiadások, amelyek kis mértékben csökkenthetők (pl. egyes kiadványok kizárólagos vagy nagyrészt elektronikus úton való közzétevése a nyomdai és postai költségeket befolyásolhatja kedvezően), illetve egyes bevételeket – az átláthatóság érdekében – célszerű lenne nem adományként nevesíteni (pl. szakmai rendezvények pozitív pénzügyi eredménye).

¹ Ez a trend akkor sem kedvező, ha azt vesszük figyelembe, hogy az 1.406 e Ft negatív eredménnyel szemben 1millió Ft követelés van, amely nem folyt be a Társulathoz a 2022-es év során, de megtérülése ebben az évben valószínűsíthető.

² Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény

Mindezek előre bocsátása mellett a Felügyelő Bizottság a gazdaságilag aggályos helyzet kialakulásában **személyes gazdálkodási mulasztásra és ebből következő intézkedés megtételére semmilyen tény, adatot, körülményt továbbra sem talált.** A Társulat Elnöksége a körülményekhez és lehetőségekhez képest megtette a szükséges gazdálkodási lépéseket, de a 2022. évi, általánosan jelentkező gazdasági konfliktusok (kiemelten az inflációs hatások) el nem hárítható, külső determinációkat teremtettek a gazdálkodás számára.

Ugyanakkor a Felügyelő Bizottság **kéri az Elnökséget, hogy az un. Faraday-forrás felhasználásáról legkésőbb a jövő évi beszámolójában tájékoztassa a Közgyűlést.**

- 4. A Felügyelő Bizottság a Társulat igazgatási rendjét továbbra is kritikusnak tartja.** A korábbi években megfogalmazott kérések, elvárások kapcsán érdemi előre lépésekkel alig találkoztunk. Továbbra is alapvető gond, hogy **a testületként működő Elnökség tagjainak a munka leterheltsége nem egyenletes, vannak olyan tagok, akik nem vagy nem a felkészültségükkel, képességükkel arányban álló - alacsony – mértékben vesznek részt a közös munkában.** Tisztában vagyunk azzal, hogy a Társulat tisztségviselői önkéntes (társadalmi) munkában, külön díjazás nélkül³ végzik a tevékenységüket, de ez nem szolgálhat indokul ahhoz, hogy az érdemi munkában ne vegyenek részt. A tisztség elfogadása nem kötelezettség, de ha valaki elvállalja, akkor a közösség szolgálatát tisztességesen illik ellátni. A tavalyi - és korábbi évek – értékelésével egybeesően **idén is nyomatékosan kérjük, hogy az Elnökségen belüli munkamegosztás, feladat- és felelősségi körök pontos meghatározása és számonkérése történjen meg.** A Társulat működtetésével kapcsolatban nem csupán az elnök-főtitkár-ügyvezető titkár triumvirátusának vannak feladatai és kötelezettségei, hanem valamennyi elnökségi tagnak, tisztségviselőnek, illetve szakosztályi vezetőnek. Adott esetben annak sincs akadálya, hogy az Elnökség egyes operatív feladatok ellátásával társulati tagot időszakosan vagy tartósan megbízzon. A Felügyelő Bizottság évek óta kéri és kezdeményezi olyan belső szabályozás (pl. SZMSZ) kidolgozását, amely egyértelműen tartalmazza a személyi munkamegosztást, feladat- és felelősségi köröket. Az idei év során **a Felügyelő Bizottság kéri a Közgyűlést, hogy határozatban kötelezze az Elnökséget a belső szabályozás kidolgozására.** Ezzel összefüggő kérdés, hogy a belső szabályozás rendezze az Elnökség, illetve a Közgyűlés esetében **a megfelelő határidőben és tartalommal, a résztvevők számára megküldendő írásos előterjesztés** elkészítésének és megküldésének rendjét és garanciáit.
- 5. A Felügyelő Bizottság a 2023. évi költségvetési tervet tudomásul veszi.** Tekintettel arra, hogy a Társulat gazdálkodását számos külső tényező befolyásolja, arra kéri az Elnökséget, hogy a költségvetés elfogadása esetén, **tegyen meg minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy az ambiciózus eredmény elérését biztosítani tudja.** Ennek keretében az elfogadott költségvetés sarokszámaitól negatív irányba történő eltérést el kell kerülni, a Társulattól függő esetekben a költségnövekedés, kiadási oldal emelkedése csak megfelelő ellentételezés (bevétel növekedés) mellett valósuljon meg. Minden olyan, kizárólag jogszerű megoldást, ami összhangban áll a Társulat célkitűzéseivel és a társulati bevételek növelését és a kiadások csökkentését eredményezi, a Társulat Elnökségének indokolt igénybe vennie. Egyebekben a 2022. éviértékelésünkben foglalt szempontok – értelemszerű – érvényesítését továbbra is indokoltnak tartjuk.

---

³ Megjegyezzük, hogy a Társulattal munkaviszonyban álló ügyvezető titkár díjazása is – sajnos tradicionálisan – olyan csekély mértékű, hogy az is szinte önkéntes munkának tekinthető.

Az MKBT Felügyelő Bizottságának figyelemfelhívása

Tisztelt Közgyűlés!

A Társulat 2022. évi pénzügyi és közhasznúsági beszámolójának vizsgálata és az elmúlt 3 év gazdálkodási trendjének vizsgálata kapcsán az alábbiakra hívja fel a Közgyűlés figyelmét.

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat évszázados, rendkívül patinás múltra visszatekintő szakmai, tudományos, operatív, szervező és érdekképviselői tevékenységet végző szervezet. Szakmai létjogosultsága a hazai karszt-és barlangkutató, barlangjárás szempontjából vitathatatlan, munkájának eredményei – még a fanyalgó különvélemények mellett is – elvitathatatlanok.

Ugyanakkor a Társulat gazdálkodása – az elmúlt évek tényadatai alapján –

fenntarthatatlan.

Amennyiben a Társulat gazdálkodását – nagyon rövid időn belül - nem sikerül fenntartható pályára helyezni és stabilizálni (kiszámíthatóvá tenni), két lehetőség marad:

- a) rendkívül alacsony színvonalon, csökkenő taglétszámmal, illetőleg érdekvérvényesítési lehetőséggel, vegetálásszintű fennmaradás, vagy
- b) a Társulat megszűnése, megszüntetése.

A Felügyelő Bizottság meggyőződése szerint a Társulat által képviselt tevékenységre **szakmailag és társadalmilag is nagy szükség van.**

Ezért a Felügyelő Bizottság álláspontja szerint a fennmaradás és magasabb színvonalú szolgáltatás biztosítása érdekében **elkerülhetetlen, hogy a Társulat meghatározza a szakmai és gazdasági jövőképét, célkitűzéseit és kidolgozzon egy – ezt biztosító - gazdasági fenntarthatósági stratégiát** és azt lépésről lépésre megvalósítva stabilizálja és kiszámítható fejlődési pályára állítsa a Társulatot.

A gazdasági stratégiának az első alapfeltétele, hogy a Társulat taglétszámát **növelni kell**, annak érdekében, hogy a hazai barlangkutató, barlangász társadalom valóban reprezentatív érdekképviselői szervévé váljon a Társulat. Sajnálatosan abszurd, hogy a több ezres – magát barlangásznak valló – közösségnek mindössze 300 főt némileg meghaladó taglétszámú, országos szakmai érdekképviselői szerve legyen.

A gazdasági stratégiának második pillére, hogy dönteni kell arról, hogy a Társult által **nyújtandó szolgáltatások köre meddig és milyen módon bővíthető**, annak érdekében, hogy a legszélesebb elvárásoknak is megfeleljen.

A gazdasági stratégia harmadik pillére a **társulati tevékenység finanszírozási bázisának megteremtése.** Ennek számos útja lehet, de a szakmai függetlenség csak akkor biztosítható, ha a finanszírozási bázis nem külső tényezők, hanem a Társulat tagságának a hozzájárulásától, illetve Társulat saját tevékenységének az eredményétől függ. Ennek megfelelően **vagy a Tagságnak kell nagyobb anyagi hozzájárulást vállalnia, vagy a Társulatnak kell olyan tevékenységeket elvégeznie, szolgáltatásokat nyújtania, amelyek folyamatos árbevételt eredményeznek.**

Természetesen, **annak nincs akadálya, hogy pályázati forrásokra is aspiráljon a Társulat**, de a folyamatos működés kondícióit nem lehet kizárólag – mérlegelési alapon hozott – pályázati döntésekre és abból származó, többnyire célhoz kötött forrásokra építeni.

Természetesen a Társulat fenntartható gazdálkodási stratégiáját a Társulat tagságának, illetve – lehetőség szerint – a barlangkutató, barlangász társadalom **széles szakmai konszenzusára** kell alapítani.

Erre tekintettel javasoljuk a T. Közgyűlésnek, hogy döntsön a Társulat **szakmai és gazdasági jövőképének, célkitűzéseinek meghatározásáról** és **egy – ezt biztosító - gazdasági fenntarthatósági stratégia elkészítéséről**.

Budapest, 2022. április

Fleck Nóra

Göröcs Dorottya

dr. Csepregi István

Tervezet

Határozati javaslat

.../2023. (IV. 21.) MKBT Közgyűlési határozat

A Közgyűlés felkéri az Elnökséget, hogy

- a) elkészítse a Társulat új Szervezeti és Működési Szabályzatát, amely egyértelműen tartalmazza az Elnökség tagjainak feladat-, és hatáskörét, az Elnökségen belüli munkamegosztást, valamint a testületi ülések és a Közgyűlés írásos előterjesztései előkészítésének tartalmát, formáját és rendjét;
- b) előkészítse - a Társulat és a barlangász társadalom minél szélesebb körének bevonásával - a Társulat szakmai és gazdasági jövőképét, célkitűzéseit;
- c) előkészítse – a b) pontban foglaltakkal összhangban – a Társulat gazdasági fenntarthatósági stratégiáját;
- d) elfogadásra a Közgyűlés elé terjessze a b)-c) pont szerinti dokumentumokat.

Határidő: az a) pont esetében: 2023. november 30.

a b)-c) pontok esetében: a Társulat 2024. évi tavaszi Közgyűlése

Tervezés